

Slovo k povzbuzení na neděli 12. listopadu 2023, na 32. neděli v mezidobí – A
Biblická čtení: Mdr 6,12-16; Ž 63; 1Sol 4,13-18; Mt 25,1-13

Milé sestry, milí bratři,

jak se blíží konec liturgického roku, začínají biblická čtení zacilovat naši pozornost na témata **eschatologická a apokalyptická**, týkající se konce světa, potažmo smrti člověka a skrytých Božích tajemství.

Ve druhém dnešním čtení z Pavlova Prvního listu Soluňanům máme před sebou – v tomto kontextu – velmi **útěšná slova**. O údělu Božích přátel, kteří již prošli smrtí: Nemusíme pro ně truchlit jako ti, kteří nemají naději, vždyť zemřelí umírající v Pánu s ním zůstávají spojeni na věčnosti a v blaženosti očekávají konečné dovzkříšení těla, slyšíme. A můžeme se odvážit doufat, že tato slova platí nejen o Kristových přátelích, o křesťanech, ale o všech (v Božích očích) spravedlivých, kteří Boha milovali, aniž ho znali, protože si zamilovali Dobro.

V evangelijním úryvku zaznělo první ze tří velkých závěrečných Kristových podobností o konci života a světa a posledním soudu, jak nám je předkládá evangelista Matouš: **Podobenství O deseti pannách**, pěti prozíravých a pěti pošetilých. Podstatný je nakonec **olej**, nejlépe do zásoby. A možná – dodejme – ještě lépe tolik, aby v rozhodující chvíli, až přijde Ženich, jím mohly být od prozíravých družiček obdařeny i ty neprozíravé.

V prvním čtení bylo podobenství předznamenáno krásným úryvkem o **moudrosti** nabídnuté Bohem člověku ze stejnojmenné deuterokanonické starozákonní knihy: Zůstat bdělým, čekat pokorně na příchod Pána a především **snažit se nasbírat olej** Boží milosti, lásky a dobrých skutků do zásoby, a to i pro případ pozdějšího usnutí; i v tom spočívá **pravá moudrost**, ta Boží, převyšující chytráctví světa.

Moudrost je jednou z **nejkrásnějších** věcí, veličin, mohutností, charakteristik, kterou si jen člověk může představit a přát. Je **krásnou ženou**, podobně jako ostatní **ctnosti**, jednou z nejkrásnějších žen.

Moudrost je **první** ze čtyř kardinálních, už antickou pojmenovaných a opěvovaných **ctností**. Je **schopností poznat**, co věci a osoby **jsou**, co se **děje**, schopností vhledu za fenomény a jevy (skutečná *frónésis*). Je **schopností rozeznat**, co je pro ně a s ohledem na ně skutečně **dobré**. Moudrost (*sofia*) je tak **předpokladem** všech ostatních ctností. Bez moudrosti, říká už stará filozofická tradice, není možné vlastně nic pořádného. Ostatní ctnosti člověka z moudrosti vycházejí a ji rozvíjejí. **Statečnost** (*andreia*) dá člověka sílu poznané dobro vykonat. **Uměřenost** (*sofrosyné*) ho zbaví neúměrných emocí a rozhodnutí znemožňujících vášní. A **spravedlnost** (*dikaiosyné*) je pak schopnost správného vykonání poznaného. Moudrost je začátkem, statečnost silou, uměřenost pomocí a spravedlnost cílem všeho **lidského snažení**, má-li toto být aspoň nějak skutečně zdařilé.

Moudrost ale není jen lidskou ctností. Je nejprve jakýmsi **Božím řádem** ve světě, je jeho **odleskem**, vše proniká a všemu dává mu smysl. Proto je poznání moudrosti vždy čímsi posvátným, vzbuzujícím chvění, fascinujícím. Proto moudrost člověka spojuje s Bohem, proto je moudrost vpravdě **transcendentní** veličinou. I proto je moudrost skutečnou **ctností** (*arété*, tím „lepší“).

Ne nepodobně vnímala moudrost i **starozákonní** mudroslovná literatura, k níž patří právě i dnes otevřená **Knih moudrosti**. Starý Zákon moudrost nazývá hebrejsky *másál* či *chokmá*, v řečtině stejně jako celý antický svět *sofia*.

Ač je **moudrost** v očích starozákonního svatopisce **stvořená**, přesto je nějak **Božská**, u Boha byla totiž dříve, než on stvořil svět, Bůh si s ní hrál ještě před stvořením světa. **Svět**u dává moudrost jeho dobrý řád, Boží řád, neboť ona, Boží moudrost, je strůjkyní všeho. **Člověku** je dáno Boží moudrost hledat a mít na ní podíl, moudrost se chce nechat člověkem **nalézt**, sedí u jeho dveří, touží, aby ji člověk našel a sáhl po ní, nechal se jí naplnit. Když to učiní, stává se moudrost jeho největším **pokladem**, neboť dává člověku **rozeznat** dobro od zla, činí z lidí

Boží přátele a uvádí je do **Boží blízkosti**. Tak krásná a tak velkolepá je už starozákonní moudrost, moudrost Boží nabídnutá člověku, jak o ní čteme nejen v Knize moudrosti, ale i třeba v Knize Přísloví či Sirachovcově.

V **Novém Zákoně** je největší **moudrostí**, tou, která byla u Boha dříve, než stvořil svět, **nestvořenou**, z Boha **zrozenou** moudrostí **sám Boží Syn**. Moudrostí je i **Duch svatý** jakožto Boží živoucí síla vše pronikající.

Syn přišel na zem jako Kristus, Mesiáš, **Pomazaný**, v síle Ducha. Ve svém lidství ztělesnil skutečnou Boží moudrost, tedy **Lásku**. Vrcholem toho se stal **kříž**.

Z toho důvodu je pravá moudrost Boží, ctnost, kterou člověk může dosáhnout v tomto světě, vždy i nějak **moudrostí kříže**. Poznávat **pravdu** a chtít **dobro** bez kříže totiž leckdy opravdu možné není. Proto se **pravá moudrost** – již v rovině poznání, ale ještě více, přejde-li v čin – mnohdy jeví jako **bláznovství**. «Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kteří hynou. Těm však, kteří spějí ke spáse, je mocí Boží... Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit bláznovskou zvěstí ty, kdo věří... My jsme blázni pro Krista» říká svatý Pavel v Prvním listě Korintským.

Milé sestry, milí bratří, kéž bychom proto **zatoužili po moudrosti**. Po opravdové moudrosti Boží jako té, která rozezná, co věci, osoby a jevy skutečně jsou, tedy rozpozná **pravdu od lži**, a která poznává, co jim opravdu prospívá a co ne, tedy odliší **dobro od zla**. A která najde sílu, uměřenost a spravedlnost, aby se poznané proměnilo v dobrý **čin**.

Nic důležitějšího na světě nejspíš není, je-li vtělením takové Boží moudrosti **Kristus**, ukřížovaná a zmrtvýchvstalá **Boží láska**.

Na lidech, kteří **uvěří**, že **dobro** i za cenu **kříže** má **smysl**, čímž vždycky nějak uvěří v Krista, ať už znají anebo ne, (na takových moudrých lidech) skutečně spočívá **přežitelnost světa**. Opravdu moudří lidé jsou **dobří lidé**, často v očích svého okolí **blázni**. Jsou to lidé, kteří něco **dobrého činí**, o něco dobrého **se snaží**, i když zdánlivě nemusí, anebo z toho dokonce mají v tomto světě neprospěch. To jsou lidé, kteří **táhnou lidstvo** někam dál, dobrým směrem, k Bohu, na hostinu, lidé, kteří hoří láskou. A berou s sebou i druhé, pošetilejší, nenechají se jen vézt. Jejich **moudře dobré** a třeba zde na zemi nikdy nedocenené **činy** jsou jako „**fénixové**“, stále znovu a znovu nechávající vstávat **svět z popela**. I za cenu kříže, ne nepodobně samotnému Kristu (ne nadarmo je na vitrajích našeho kostela Kristovým obrazem právě také **pták Fénix**; stačí se jen podívat vzhůru, do oken).

«Vždyť sama (moudrost) obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni..., sedí (jim) u dveří..., na cestách se jim ukazuje s přízní a při každé myšlence jí vychází vstříc» jsme dnes slyšeli. Vtělením Pána Ježíše jsou této Boží moudrosti hodni **všichni lidé**, je nám všem nabídnuta jako **odkrytá**. Jde jen o to, aby, abychom se jí všichni **otevřeli**. Vždyť «se dává nalézt těmi, kdo ji hledají».

A **čím blíže** se nám může zdát **konec světa i našeho života**, o to usilovněji hledejme tedy moudrost, snažme se jednat moudře, **hledejme Boha** a snažme se o lásku. **Rozpoznaná, přijatá a žitá (Boží) moudrost** je tím nejdůležitějším **olejem**, nejen pro poslední soud...